Ministerie van Defensie

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag

Ministerie van Defensie
Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Onze referentie

MINDEF20260074531

Datum 9 november 2026
Betreft Geannoteerde Agenda RBZ-Defensie 17 november

Geachte voorzitter,

Hierbij ontvangt u de geannoteerde agenda voor de Raad Buitenlandse Zaken Defensie (RBZ Defensie) met de ministers van Defensie van 17 november 2026 in Brussel. De ministers zullen spreken over actuele zaken, veiligheid en defensie aspecten van de relatie met China, steun aan Oekraïne en trans-Atlantische veiligheid en defensie. Voor deze laatste twee onderwerpen zijn ook de Oekraïense minister van Defensie Khmara en de Amerikaanse *Under Secretary of War* Colby uitgenodigd. Voorafgaand aan de RBZ Defensie zal de ministeriele Steering Board van het Europees Defensieagentschap (EDA) plaatsvinden. Daarnaast is er na afloop van de RBZ Defensie een bijeenkomst van de *Ukraine Defence Contact Group* (UDCG), daarbij wordt stilgestaan bij de urgente militaire noden in Oekraïne en bilaterale militaire steun van bondgenoten voor aankomende winter en 2027.

RBZ-Defensie 17 november 2026

Actualiteiten

De Raad spreekt over actuele zaken, zoals de recente ontwikkelingen in het Midden-Oosten. Daarnaast zal naar verwachting worden stilgestaan bij de toegenomen hybride dreiging vanuit Rusland en recente incidenten in de Zwarte Zee in de territoriale wateren van Roemenië en Bulgarije. Nederland zal daarbij solidariteit betuigen aan Roemenië en Bulgarije, onderstrepen dat de toenemende Russische risicobereidheid een bedreiging vormt voor de Europese veiligheid en het belang bevestigen van blijvende steun aan Oekraïne.

Nederland zal hierbij wederom pleiten voor de versterking van het EU-vermogen om hybride dreigingen tijdig te onderkennen en hierop gezamenlijk en effectief te reageren. Daarbij wil Nederland dat de focus verlegd wordt naar een meer proactieve aanpak van hybride dreigingen door op zichtbare en onzichtbare wijze continue tegendruk te leveren aan (voorgenomen) hybride acties van een tegenstander. Hierbij wil Nederland dat er wordt gefocust op het bieden van een weerwoord op het brede patroon aan hybride dreigingen in tegenstelling tot specifieke incidenten. Verder zal Nederland benadrukken dat de inspanningen van de EU en de NAVO op dit terrein goed op elkaar afgestemd moeten worden. In dit kader vraagt Nederland specifiek aandacht voor cyberdreigingen, de weerbaarheid van kritieke digitale infrastructuur en strategische digitale afhankelijkheden, mede vanwege de mogelijke gevolgen voor de militaire gereedstelling en operationele inzetbaarheid.

Veiligheid en defensie aspecten van de EU-China relatie

Vervolgens spreekt de Raad in *restricted-format* over veiligheid en defensie aspecten van de EU-China relatie. Onze relatie met China dient op gebalanceerde wijze vormgegeven te worden, bijvoorbeeld door in Europees verband de risico's op het gebied van strategische afhankelijkheden ten aanzien van China te mitigeren. Zowel op Europees als op nationaal niveau wordt dit gerealiseerd door het vergroten van de leveringszekerheid van kritieke grondstoffen, via de EU *Critical Raw Materials Act* en de Nationale Grondstoffenstrategie uit 2022. Verder is op het gebied van strategische Defensiematerialen, zoals

supervezels die worden verwerkt in militaire eindproducten, recent het Defensie actieplan Nederlandse supervezelindustrie gepubliceerd. Hierin zet Defensie in op Europese herkomsteisen van supervezels die verwerkt zijn in militaire eindproducten.

Daarnaast heeft Nederland grote zorgen over de betrokkenheid van Chinese bedrijven die aan de Russische defensie-industrie leveren, door het omzeilen van EU-sancties en de levering van onder meer *dual-use* materialen, zoals aanvalsdrones. Dit is instrumenteel voor het voortzettingsvermogen van Rusland in diens oorlog tegen Oekraïne en raakt aan de Europese veiligheid. De grootschalige materiële steun van Chinese bedrijven aan de Russische oorlogsindustrie stelt Rusland namelijk in staat om infrastructuur en burgers in Oekraïne aan te vallen. Daarom zet Nederland zich onder andere in Europees verband in voor een gecoördineerde respons om dit tegen te gaan. Ook haalt Nederland de banden met landen in de Indo-Pacifische regio, in het bijzonder met Zuid-Korea, Japan, Australië en Nieuw-Zeeland, in bilateraal verband aan.

Steun aan Oekraïne

Het volgende agendaonderwerp is de Europese militaire steun aan Oekraïne, waaronder de steun via de *Ukraine Support Loan* (USL), de Europese Vredesfaciliteit (EPF), en de resterende middelen uit het leeninstrument *Security Action for Europe* (SAFE).

Oekraïne kampt in 2027 met een geschat financieringstekort van circa €70 miljard. Gezien de zeer urgente noden van Oekraïne en de nietsontziende Russische aanvalscampagne zal het kabinet voorstellen voor additionele EU-financiering, in het bijzonder die de lasten evenredig verdelen, constructief bezien. Nederland pleit in het kader van het operationaliseren van de EPF-gelden voor steun aan Oekraïne voor inzet voor de EU-trainingsmissie EUMAM Oekraïne, nieuwe militaire steun aan Oekraïne via gezamenlijke aanbesteding en coproductie en compensatie voor al geleverde militaire steun aan Oekraïne.

Naast de EU-steun blijft ook significante bilaterale steun door alle lidstaten urgent en noodzakelijk. Nederland zal de andere lidstaten hierbij wijzen op lastendeling. Oekraïne moet militair, financieel, politiek en humanitair worden gesteund, zowel multilateraal als bilateraal. Tegelijkertijd moet de druk op Rusland worden verhoogd door snelle aanname van aanvullende sanctiemaatregelen en door de naleving daarvan.

Daarnaast geeft EDEO waarschijnlijk een update over de verlenging en herziening van EU-trainingsmissie voor Oekraïne (EUMAM). Nederland blijft doorlopend bezien op welke wijze het beste invulling gegeven kan worden aan de trainingsbehoefte vanuit de Oekraïense krijgsmacht. In dat kader spant Nederland zich in voor een toekomstbestendig EUMAM dat effectief blijft bijdragen aan de militaire ondersteuning van Oekraïne.

Trans-Atlantische veiligheid en defensie

Vervolgens spreekt de Raad over de Trans-Atlantische veiligheid en defensie. De invulling van dit agendaonderwerp is op het moment van schrijven nog niet bekend. De Nederlandse uitgangspunten voor deze uitwisselingen worden hieronder uiteengezet.

De NAVO vormt de basis van onze collectieve afschrikking en verdediging. Een sterker Europa binnen een sterkere NAVO moet Europese NAVO-bondgenoten in staat stellen geloofwaardige afschrikking en verdediging in Europa te realiseren. In het ultieme geval zijn deze landen gezamenlijk in staat om, (tijdelijk) zonder de VS of met slechts gedeeltelijke steun, het eigen grondgebied te verdedigen. Omdat daarvoor extra investeringen in defensie en veiligheid noodzakelijk zijn, steunt Nederland de hogere NAVO-norm. Nederland zal aan die norm voldoen en andere landen actief aansporen hetzelfde te doen. Geen enkel Europees land kan over alle militaire capaciteiten beschikken die nodig zijn voor afschrikking. De NAVO maakt plannen voor de collectieve verdediging van Europa, en stelt daarvoor doelstellingen aan bondgenoten. Om aan die doelstellingen te voldoen om collectief Europa te kunnen verdedigen, is samenwerking noodzakelijk. Door nauwer samen te werken op het gebied van capaciteitsontwikkeling en materieel, defensie-industrie en op operationele inzet, vergroten Europese landen hun gezamenlijke slagkracht en daarmee de geloofwaardigheid van de afschrikking. Daarbij blijft het van belang om samen te

werken binnen de EU en met onze belangrijkste NAVO partners, zoals de VS, het VK, Noorwegen, Turkije en Canada.

Daarnaast is het belang van diverse (kop)groepen en gelegenheidscoalities toegenomen om op specifieke onderdelen sneller stappen te zetten. Denk hierbij aan de *Joint Expeditionary Force* (JEF) en de *Coalition of the Willing for Ukraine*. Nederland werkt ook in toenemende mate samen met landen in andere regio's, zoals Japan en Zuid-Korea.

Nederland moet zich samen met al zijn partners richten op het uitvoeren van gemaakte afspraken en het opbouwen van de benodigde militaire capaciteiten. Alleen door samen te werken, houden we Nederland veilig.

EDA Steering Board 17 november 2026

De EDA Steering Board staat in het teken van een ministeriële gezamenlijke verklaring aangaande *defence security of supply*. Het verbeteren van de weerbaarheid van de waardeketen van de Europese defensie-industrie is essentieel voor de gereedstelling en het voortzettingsvermogen van de krijgsmacht. Om risicovolle strategische afhankelijkheden in de defensietoeleveringsketens te verminderen, kunnen Europese en Nederlandse defensie-uitgaven en -instrumenten nadrukkelijker benut worden als hefboom voor de versnelling en ontwikkeling van kritieke grondstoffenketens. In Europees verband biedt het nieuwe *Security of Supply*-regime van het Europese defensie-industrieprogramma (EDIP) mogelijkheden voor het in kaart brengen van kwetsbaarheden in de toeleveringsketens en monitoring daarvan. Nederland moet de precieze inzet onder dit regime nog bepalen. Ook biedt gebundelde Europese verwerving van defensiematerieel bij Europese producenten kansen, doordat grote en voorspelbare volumes investeringszekerheid kunnen bieden voor de raffinage-, verwerkings- en recycling industrie. Nederland zal verder in Europees verband onderstrepen dat het noodzakelijk is om in handelsakkoorden met grondstofrijke landen afspraken te maken over de toegang tot grondstoffen. In november wordt het Nationaal Programma Defensie Industrie en Innovatie gepubliceerd, waar het deelprogramma Weerbare Toeleveringsketens deel van uitmaakt. Doelstelling van dit deelprogramma is het verminderen van risicovolle strategische afhankelijkheden in de toeleveringsketen en Nederland internationaal positioneren op dat onderwerp.

Andere agenda onderwerpen op de EDA Steering Board zijn het vaststellen van de strategische en financiële kaders voor 2027, alsook de goedkeuring en reflectie op het 2026 *Coordinated Annual Review on Defence* (CARD) rapport en de bijbehorende strategische samenwerkingsmogelijkheden. Nederland hecht belang aan de rol van EDA en onderschrijft de ambities van EDA. Daarbij blijft het van belang dat EDA zijn activiteiten prioriteert. Nederland benadrukt dat het belangrijk is dat EDA lidstaten ondersteunt in het implementeren van de prioritaire capaciteitsgebieden (PCA's).

Ukraine Defense Contact Group 17 november 2026

Zoals vermeld vindt op 17 november tevens de UDCG plaats. Tijdens de UDCG wordt stilgestaan bij de urgente Oekraïense militaire noden voor aankomende winter en voor 2027. De Russische agressieoorlog is inmiddels bijna vijf jaar geleden gestart en een vredesakkoord blijft ondanks Oekraïense inzet daartoe vooralsnog uit. Aanhoudende en onverminderde steun is noodzakelijk voor Oekraïne om uiteindelijk vanuit een sterke positie de vredesonderhandelingen te kunnen voeren. Nederland draagt hier onder andere aan bij via een 'winterpakket' bedoeld voor luchtverdediging en drones. De militaire steun in dit pakket ter waarde van €500 miljoen, werd tijdens het bezoek van Zelensky aan Den Haag op 28 oktober jl. aangekondigd. Daarnaast heeft Nederland inmiddels €1 miljard gealloceerd aan het NAVO-initiatief *Prioritised Ukraine Requirements List* (PURL) voor leveringen van urgente en cruciale Amerikaanse luchtverdedigingsmiddelen. Ook tijdens de UDCG zal Nederland inzetten op een eerlijke lastenverdeling tussen bondgenoten. Hierbij zal Nederland oproepen tot bijdragen aan het door Nederland getrokken *Drone Line Initiative* (DLI) en het *Airforce Capability Fund* (AFFU).

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN DEFENSIE

Dilan Yeşilgöz-Zegerius